

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ex Illvstrissimo Cardinali Bellarmino Epitome
Controuersiarum Omnia huius Aeui
Lvthero-Calvinisticarvm Sub diuersis Titulis bis
Quadripertitis digestarum**

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiae, 1624

XXXIX. Quam infidelibus Turcis ac Ethnicis sit venerabilis Deipara?

urn:nbn:de:hbz:466:1-11726

uit, adeò; vt tametsi, Propt. vlt. multæfilia congregauerunt diuitias ipsa tamen fuerit supergesia uniuersas.

6. Quod si quando Christus Matri duriuscule loqui visus; præalto id factū mysterio S. Patres interpretantur: Nimirum propter adstantes, qui IESVM esse Deum nesciebant; sed merum hominis filium existimabant. Quod vero concionantem mater importunè interpellat, aut in nuptiis sollicitarit contra rāpiētor; id hæreticorum commentum est.

1. Quò memorabilius est, quod S. Ambrosius præcipit, lib. 2. de Virginib. *Sit nobis, inquit, in imagine descripta Virginitas, vitaque Mariae; in qua, velut in speculo fulget species castitatis, & forma virtutis.*

2. Richardi Victorini verba placent, lib. 2 de Emmanuele: *Tota pulcra: merito: Qui, pulcra facie, pulcra mente, pulcra corpore: que etiam Principibus tenebrarum terribilis fuit.*

3. Richardus lib. 5. in Cantica: *In omni vita consummata, in omni bono & dono confirmata fuit.* Rupertus lib. 4. Exhortationum: *Illa est, cuius vita inclita cunctas illustrat Ecclesiastis. Tu virtutum operat: ix, ac totius sancte magistra religionis &c. in omni flore & fructu honoris & honestatis.*

4. De perpetua Almae Matris Virginis Virginitate hoc solum dicam, illi neminem inimicum vñquam fuisse, qui non ab omni foeditate fuerit contaminatus. Quò in luculentiores Deiparae laudes ad numero illa illaudatissimorum blasphemæ conuicta. A quibz Marianæ parthenicus splendor gloria;

minus, quam à cœno radij solares, infici & anhelari potest. Sed non ego panegyrim hīc texere; Deiparae magis docere statui innocentiam.

Q V A E S T I O XXXIX.

*Quam infidelibus Turcie ac Ethnicis
Venerabilis Deipara?*

H Ostim laus est admirabilis. Nolo tamen illā, q̄ ab ipsis mei nostratibz hæreticis huc repetere possem; inexorabile Veritatis vi, atque rigore immenso que Gratia ac Gloria Parthenicae plendore coruscante vel extortam inuitis, aut suæ immemoribus maledicentia elapsā. Nolo hanc planeque res puto in prælens: Neque despicio tamen: abiicio minus. Alios ipsorū huc judices accersam, quibus te ipso in religionis sanctimonia plus mille parasangis anteponunt.

Quantò Lutherano-calvinistis sanctius de Cœlorum hac Regina, non dico sanctissimi Patres: (illorum enim gemmas ante porcos hos abijcere insania sit) sed etiam ipse Mahumetes? 1. Sic enim ille apud Magdenburgenses; Cent. 8. c. 15. *Spiritus Dei intravit Mariam, & IESUS VENIT ex ea genuit.* 2. Idem Azoara 31. *Omnium mulierum Optima MARIAE Annimam Deus insufflavit. & Illam, Filiumque eius manifestum gentibz. MIRACULUM posuit.* 3. Et rursus Azoara 5. *MARIA fuit omnibus viris & mulieribus splendidior, & mundior atque purior.* 4. Et iterum Azoara 13. *Maria nunquam aliquid male, sive malitia operata est.* Erubescite Caluni Phormiones, erubescite: si vester tamen est virtutis ille nativus color.

Porro in Alchorano sic acclamat:

Azoar

Azoara s. & 74. O Maria cunctis viris faminisque praeclarior, solique Deo perseveranter studens. O Maria Deus elegit te puramq; reddidit super mulieres seculorum. Pluralia Maurorum ille Catechismus predicat.

Refert Martinus Polonus, Archiep. Contentinus, in Chronico, sub annum 618. c. 72. Induciarum tempore cum Mahometani Hierosolymam tendunt per Syriam, libenter eos hospitio suscipiunt Christiani. At illis, praesertim qui sine inter eos Sapientes profitentur, nihil tunc accedit antiquius, quam Euangeliorum librum a Christianis poscere; quem multa & mira cum reverentia exscolulantur; ac in primis, cum Incarnationis mysterio, Deiparam Virginem eximiè celebrare amant, miraque puritatem, quam Christus docuisset.

II. ETHNICA accipite. 1. Refert Dionys. Carthusianus, lib. 1. de laudibus Virg. articul. 30. Et Viues in Scholis. ad Aug. l. 5. ciu. c. 26. de Albumazar, insigni Astrologo, sed ethnico; sic testatum literis ipsum reliquisse: In prima facie signi virginis, oritur in terra Virgo munda, puella immaculata corpore, ore venusta, culu moderato, crine prolixia: quæ Puerum in Iudea nutrit & pascat; cumque Puerum a quibusdam IESVM vocari, quem nos τὸν χρῆσον nominamus. Hunc locum le testatur leguisse Pet. Canisius, l. 3. Marial. c. 7. in Albumazar opere peruetusto.

2. Sybillarum encomia Marianæ pretereo sciens, apud Ioan. Bonifacium in Virginali lib. 1. c. 2. collecta: Sybillarum vero præcipua temper fuit autoritas.

3. Autor sit Metaphrastes, apud Surium in Vitis Sanctorum Iulij. S. Proco-

pium Martyrem coram Flaviano Praeside quoddam Apollinis Oraculum Iasoni, Argonautarum Duci, factum expouisse. Huic de templo, in arce Athenis erecto, sciscitanti: Dic Phœbe, cuiusnam erit haec Aedes, Pythius respondit: Quemcumque ad virtutem & honestatem vos incitant, faciote: Verbum in simplice Virgine conceptum, omnes capiens, adducet donum Patri: huius haec aedes: Maria autem nomen eius.

4. Battio item percunctanti, ait: Vnde mihi vim afferet Vir cœlestis. Cum Passus sit, Deus est; & tamen non ipsa Passa Diuinitas est. Deus est a Patre referens omnia, & omnia Matris habens. &c. Christus est meus. DEVS, qui è sepulcro venit ad polum. Templum ethnici dedicarant Cibæ Deorum matri: at idem Zenone Imperante consecratum Deiparæ est: ita Cedrenus in Compendio, lib. 36. c. 15 & Th. Boz in Not. Eccl. l. 9. c. 6.

5. Dorotheo in Synopsi, & Epiphonio, in vita Ieremias referentibus, acceptimus: Sapientes Ægypti ab Ieremia isthic captiuo de Gentilismi euersione didicisse tunc futura, cum Virgo in praesepi Filium collocaret, quem talua Virginitate peperisset, inque Ægyptum jubente Deo, secessura. Ex eo Sophi perpetuū in ritum acceperunt, ut Virginem imaginem in lecto collocatam, juxtaq; infantem in Præsepio cubantem coepint venerari.

6. Casaneus in Catalogo Glorie mundi, confid. 20. pròdit: In vrbe Galliæ Carnuto adificatum esse templum ad honorem Virginis pariturae.

7. Item apud Heduos, Gallorum populos, sepulcrum esse repertum; & in

H 3. hoc

hoc Christi imaginem in diuersorio natex Virgine; quem & bos & asinus circumstarent; virumque sculptum ad pedes nixum puelli, junctis manibus, tali cum epigrapha: *Credo in Iesum, inter animalia ex Virginen nasciturum.*

8. Romulus, teste S. Antonino par. tit. 4. c. 6. scilicet 11. 20. perfecto suo Romæ palatio, dixisse latius fertur: *Domus hæc nostra non corruerit, nisi Virgo pepererit.* Quod quia fieri non posse credebat, perennitatem operis ipse sibi pollicebatur. Anato nocte Seruatore, derepente corruit: cuius rudera te vidisse Pet. Damianus affimat, epist. 4. c. 12.

Quæ, aliaque talia Marianos, inter barbaras gentes, luculentè testantur honores: quos Christiani, sed hæretici, eoque ipsis peruersitate deteriores, adeò proterunt, despouunt, ac profanè contemnerant. Porro de Christo Passo qualia Hæretici?

IV. DE C H R I S T O P A S S O.

Q V Ä S T I O X L.

*Quām honori sit Luther-ealuinistis
Christus Passus & Crucifixus?*

LUTHERANI præsertim Vbi quitarii, apud Illust. Bel. arm. 1. 3. de Christo, c. 8 & 12. se tunt, & dogmatissimam Christus non est passus in regione Insularum tantum; sed Vbi que: Non est mortuus; non sepelitus; Nec enim vel anima eius separari a corpore; (quod mortuusque est) vel corpus si e anima poruit in terra conoscat; (quod petit sepultura) cum obitum simus fuerint. Item: Chr. Et. C. epus in triuo mortis Verbo non fuit vniuersum hyostatis. Haec duo corollaria, ait Cnoglerus. Diuine Bergensis sunt: vel, ut Sturmius eam vocat, Dianæ Letitiae illius mammose, illius latrocinaticæ; Vbi quid sanguinem Lutheræ; quæ Reals communicationis idiomatum Divinitatis, in Humanam naturam factæ, se proficitur assertuimus.

CALVINISTÆ quid? BEZA in Colloq. Mompelga. t. Christi Crucifixi imaginem ex animo fatemur detestari.

AUTOR. Più! odij quæ tanti causa, & irarum?

Pet. Viretus ibid. in Colloq. Momp. pag. 406. ita scribit: *Quia per uaccam magis, quam per imaginem, Crucifixus ille Christus representatur.*

AUTOR. Dicta mittam, & maledicta istis infandiora facta his immaniora constant: ne longius huc altius ne repetenda: cum, pro dolor, domestica suppetant ætati nostræ.

I. Sub anno M. D. XCIV. jussu aut certè permissa Heidelbergensis Regiminiis, hominum audaciâ & impietate sacrilegâ, armatorum globus noctiuagus, per dimidiatam cis Rhenum Spirensis Episcopatus ditionem dispersus, intra unius spatum noctis, omnes per agrum, peruetusto more Christiano, ponè vias publicas erectos Crucifixos cipposque sacros, saxeos comminuit, ligneosque deiecit, dissipauit. Non paucas paucis post dieb. strages nefarias ipse dolens gemensque contexi. Ecce, inquam innovatam ab Palatinis tunc Iconomachia Copronymianam, ac Leoninam.

Verum & euenter nunc accipe. Qui cunque fabri seu lignarij, seu murarij, qui que opifices, aut quoquo titulo tribules, illud in facinus operam suam collocarunt; primum cæteri locorum Cōtribules eos honestorum integræ famæ virorum tribub, exclusos, pro infamib⁹ habuerunt: quicquid Magistratus obniteretur contraria. Fugerunt quoque eorū consortia ciues & vicini juxta plerique; abstentosque mensis & commerciis esse voluerunt.

Nec

